C/2024/491

23.1.2024

P9_TA(2023)0248

Situationen i Nicaragua

Europa-Parlamentets beslutning af 15. juni 2023 om situationen i Nicaragua (2023/2743(RSP))

(C/2024/491)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om Nicaragua, navnlig beslutningen af 16. december 2021 om situationen i Nicaragua ([1]), af 9. juni 2022 om instrumentaliseringen af retssystemet som et repressivt redskab i Nicaragua ([2]) og af 22. september 2022 om Nicaragua, navnlig anholdelsen af biskoppen Rolando Álvarez ([3]),

— der henviser til erklæringerne fra næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (NF/HR) og hans talsmand om Nicaragua, navnlig erklæringerne af 4. august 2022 om lukningen af radiostationer og nedlæggelse af civilsamfundsorganisationer, af 10. februar 2023 om løsladelse af politiske fanger, af 16. februar 2023 om fratagelse af politiske modstanderes statsborgerskab og af 18. april 2023 om femårsdagen for de landsdækkende protester,

— der henviser til aftale om oprettelse af en associering mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Mellemamerika på den anden side ([4]),

— der henviser til Rådets forordninger og afgørelser om restriktive foranstaltninger over for alvorlige krænkelser af menneskerettighederne og overgreb i Nicaragua og til Rådets afgørelse af 13. oktober 2022 om forlængelse af disse sanktioner indtil den 15. oktober 2023 ([5]),

— der henviser til rapporten af 2. marts 2023 fra FN's gruppe af menneskerettighedseksperter vedrørende Nicaragua (GHREN),

— der henviser til erklæringerne fra talsmanden for FN's højkommissær for menneskerettigheder af 9. maj 2022 og 2. juni 2023,

— der henviser til afgørelsen af 8. februar 2023 fra første afdeling ved appeldomstolen i Managua om forvisning af 222 forrædere mod fædrelandet og til erklæringen af 15. februar 2023 fra retsformanden for appeldomstolen i Managua om anklagerne mod 94 forrædere mod fædrelandet,

— der henviser til erklæringerne fra Den Interamerikanske Kommission for Menneskerettigheder (IACHR), navnlig erklæringerne af 13. februar 2023, der hilser løsladelsen af politiske fanger i Nicaragua velkommen, men afviser den vilkårlige fratagelse af statsborgerskab, af 17. februar 2023, der fordømmer optrapningen af menneskerettighedskrænkelser i Nicaragua, og af 18. april 2023, som markerer, at der er gået fem år, siden menneskerettighedskrisen i Nicaragua begyndte,

— der henviser til rapporterne fra den særlige overvågningsmekanisme for Nicaragua,

— der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder fra 1966, FN's minimumsstandardregler for behandling af fanger fra 2015 (Nelson Mandela-reglerne), FN's regler for behandling af kvindelige indsatte og ikkefrihedsberøvende foranstaltninger for kvindelige lovovertrædere fra 2010 (Bangkokreglerne) og Wienerkonventionen fra 1969,

— der henviser til FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf fra 1984,

([1]) EUT C 251 af 30.6.2022, s. 134.
([2]) EUT C 493 af 27.12.2022, s. 100.
([3]) EUT C 125 af 5.4.2023, s. 76.
([4]) EUT L 346 af 15.12.2012, s. 3.
([5]) EUT L 268 af 14.10.2022, s. 22.

— der henviser til verdenserklæringen om menneskerettigheder fra 1948 og til den amerikanske menneskerettighedskonvention fra 1969 (San José-pagten),

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2 og 4,

A. der henviser til, at det nicaraguanske regime siden 2018 systematisk, gentagne gange og vilkårligt har fængslet, chikaneret og intimideret præsidentkandidater, oppositionsledere og religiøse ledere samt studenter- og landdistriktsledere, personer, der tilhører oprindelige folk, LGBTI-personer, journalister, menneskerettighedsforkæmpere, civilsamfundsorganisationer, repræsentanter for erhvervslivet og andre kritiske røster i landet; der henviser til, at situationen i Nicaragua fortsat forværres;

B. der henviser til, at de menneskerettighedskrænkelser og overgreb, der er begået siden april 2018, ikke er et isoleret fænomen, men snarere resultatet af en dynamisk proces for afvikling af magtens tredeling og demokratiske garantier og fuldstændig koncentration af magten hos Republikken Nicaraguas præsident og vicepræsident;

C. der henviser til, at Ortega-Murillo-regimet den 9. februar 2023 forviste 222 vilkårligt tilbageholdte politiske fanger til USA, herunder politiske skikkelser og præsidentkandidater ved præsidentvalget i 2021, journalister, menneskerettighedsforkæmpere og demonstranter, der deltog i protesterne i 2018; der henviser til, at de alle blev erklæret for »forrædere mod fædrelandet« og fik frataget deres statsborgerskab;

D. der henviser til, at biskop Rolando Álvarez nægtede at lade sig udvise af Nicaragua og som straf den 10. februar 2023 blev idømt 26 års fængsel og fratagelse af sit statsborgerskab og sine politiske rettigheder, efter at han var blevet dømt på grundlag af anklager om »forræderi«, »underminering af den nationale enhed« og »spredning af falske nyheder«; der henviser til, at Rolando Álvarez i øjeblikket sidder i La Modelo-fængslet og ikke har fået tilladelse til at modtage besøg siden den 25. marts 2023; der henviser til, at undertrykkelsen af kirken fortsætter trods dens mæglerrolle i den nationale dialog i 2018 med udvisning af nonner og anholdelse af adskillige præster og kirkelige medarbejdere; der henviser til, at Vatikanet i april lukkede sin ambassade i Nicaragua, efter at landets regime foreslog at indstille de diplomatiske forbindelser;

E. der henviser til, at ud over Rolando Álvarez sad mindst 46 politiske fanger, heriblandt nogle, der har været tilbageholdt siden 2018, pr. 30. april 2023 fortsat fængslet under uacceptable forhold efter retssager for lukkede døre, som ikke levede op til de grundlæggende garantier for en retfærdig rettergang; der henviser til, at denne ramme for statslig undertrykkelse er blevet etableret med retsvæsenets klare medviden;

F. der henviser til, at yderligere 94 politiske modstandere den 15. februar 2023 blev frataget deres statsborgerskab og fik beslaglagt deres ejendom, efter at de var blevet anklaget for sammensværgelse med henblik på at undergrave den nationale enhed og for spredning af misinformation; der henviser til, at omkring en tredjedel af dem stadig befinder sig i Nicaragua;

G. der henviser til, at flere lande har tilbudt statsborgerskab til nicaraguanske statsborgere, der er blevet gjort statsløse af Daniel Ortegas og Rosario Murillos regime; der henviser til, at Spanien har tilbudt statsborgerskab til de 222 personer i eksil;

H. der henviser til, at det i maj 2023 blev rapporteret, at 63 personer i hele landet var blevet vilkårligt tilbageholdt og anklaget for »sammensværgelse med henblik på at undergrave den nationale enhed« og »spredning af falske nyheder«, hvilket er anklager, regimet bruger for at bringe sine kritikere til tavshed;

I. der henviser til, at den nicaraguanske højesteret den 9. og 11. maj 2023 fastslog, at 26 advokater og notarer, der var kritiske over for regimet, herunder nogle af landets mest fremtrædende menneskerettighedsforkæmpere, ikke længere kunne udøve advokatvirksomhed i Nicaragua;

J. der henviser til, at det nicaraguanske regime siden april 2018 har nedlagt mere end 3 300 nonprofitorganisationer og -fonde, herunder kvindeorganisationer og organisationer med tilknytning til den katolske kirke, således at utallige mennesker har mistet adgangen til deres tjenester og bistand; der henviser til, at flere universiteter har fået frataget deres retlige status for at kvæle modstand blandt de studerende; der henviser til, at medieforetagender også er blevet tvunget til at lukke;

K. der henviser til, at Nicaraguas regering den 9. juni 2023 konfiskerede ejendomme tilhørende de 222 politiske fanger, der var blevet tvunget i eksil i februar efter at være blevet dømt for »handlinger mod nationens suverænitet, uafhængighed og selvbestemmelse«;

L. der henviser til, som anført af FN's Højkommissariat for Flygtninge, at fratagelsen af menneskerettighedsforkæmperes og dissidenters statsborgerskab af vilkårlige årsager er i strid med folkeretten, specifikt artikel 15 i verdenserklæringen om menneskerettigheder samt konventionen fra 1954 om statsløse personers retsstilling og konventionen fra 1961 om begrænsning af statsløshed; der henviser til, at Nicaragua er part i alle ovennævnte instrumenter;

M. der henviser til, at GHREN har offentliggjort sin første rapport om situationen i Nicaragua, der beskriver, at agenter fra politiet og det nationale fængselssystem og medlemmer af regimevenlige væbnede grupper har udført udenretslige henrettelser, vilkårlig tilbageholdelse og fysisk og psykisk tortur, herunder seksuel og kønsbaseret vold, i forbindelse med pågribelse, afhøring og tilbageholdelse af politiske modstandere;

N. der henviser til, at det nicaraguanske regime den 28. september 2022 traf den uberettigede beslutning om at udvise chefen for EU's delegation i Nicaragua og afbryde de diplomatiske forbindelser med Kongeriget Nederlandene; der henviser til, at EU svarede igen ved at erklære Republikken Nicaraguas repræsentationschef ved EU for persona non grata;

O. der henviser til, at strømmen af nicaraguanere, der udrejser til andre lande som konsekvens af den politiske, sociale, menneskerettighedsmæssige og økonomiske krise, steg i 2022; der henviser til, at mere end 192 000 nicaraguanere er flygtet til Costa Rica siden 2018, enten som asylansøgere eller som flygtninge; der henviser til, at denne tendens kan undergrave det costaricanske asylsystem og overbebyrde støttenetværk i landet;

P. der henviser til, at Ortega-Murillo-regimet, siden den ulovlige, uprovokerede og uberettigede russiske angrebskrig mod Ukraine begyndte, systematisk har støttet det russiske regime i FN's resolutioner; der henviser til, at Rusland har støttet Nicaragua med militært udstyr, og at der fortsat er en russisk militær tilstedeværelse i landet; der henviser til, at de adskillige memoranda, der er undertegnet mellem Rusland og Nicaragua, styrker de klare beviser for de stærke forbindelser og den gensidige støtte mellem Ortega-Murillo-regimet og Putins regime;

1. fordømmer på det kraftigste de udbredte systematiske og forsætlige menneskerettighedskrænkelser, som det nicaraguanske regime begår mod landets befolkning af rent politiske årsager; understreger, at disse krænkelser udgør forbrydelser mod menneskeheden, som anført af GHREN; fordømmer den praksis, som regimet anvender til at bringe befolkningen til tavshed; bekræfter på ny sin solidaritet med og vedvarende og urokkelige støtte til den nicaraguanske befolkning;

2. noterer sig løsladelsen af 222 politiske fanger, men fordømmer det nicaraguanske regimes beslutning om at forvise dem, fratage dem deres statsborgerskab og deres borgerlige og politiske rettigheder, indefryse deres aktiver og konfiskere deres ejendom; minder de nicaraguanske myndigheder om, at vilkårlig fratagelse af statsborgerskab er forbudt i henhold til folkeretten, og opfordrer dem til øjeblikkeligt at omgøre denne beslutning og indstille deres politisk motiverede forfølgelse af og repressalier mod systemkritikere og menneskerettighedsforkæmpere;

3. udtrykker sin bekymring over den situation som civilt døde, som personer, der er blevet frataget deres statsborgerskab, men som er forblevet i Nicaragua, befinder sig i; opfordrer den nicaraguanske regering til at garantere liv og integritet for menneskerettighedsforkæmpere, der forbliver i Nicaragua, herunder bl.a. Vilma Nuñez de Escorcia;

4. udtrykker sin bekymring over situationen for slægtninge i Nicaragua til de forviste og situationen for dem, der stadig er i landet og bliver forfulgt, samt deres familier; understreger behovet for at lette familiesammenføringsprocesserne; understreger endvidere vigtigheden af at overvåge trivslen blandt de 222 nicaraguanere, der oprindeligt blev forvist til USA, og blandt dem, der er blevet frataget deres statsborgerskab;

5. kræver beviser for, at biskop Rolando Álvarez er i live; gentager sin opfordring til øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af ham og alle vilkårligt tilbageholdte politiske fanger, oppositionsaktivister, menneskerettigheds- og miljøforkæmpere, medlemmer af den katolske kirke og journalister og til annullering af retssagerne og de domme, som er blevet afsagt mod dem, samt til at lade alle flygtninge og forviste vende sikkert hjem;

6. fordømmer de fortsatte psykiske og fysiske overgreb, som alle tilbageholdte udsættes for hos politiet og fængselsmyndighederne, og som kvinder og medlemmer af LGBTI-samfundet er særligt udsatte for, og situationen med tilbageholdelse i isolation, som nogle af dem er genstand for, uden adgang til deres advokater, familier eller lægehjælp; kræver, at familier holdes underrettet om sundhedstilstanden hos deres kære, som tilbageholdes; minder det nicaraguanske regime om dets ansvar for at sikre, at fængselsforholdene er i overensstemmelse med dets internationale menneskerettighedsforpligtelser og med standarder som FN's minimumsstandardregler for behandling af fanger (Nelson Mandela-reglerne);

7. udtrykker bekymring over manipulationen af straffelovgivningen og anvendelsen af retssystemet som et redskab til at kriminalisere udøvelsen af borgerlige og politiske rettigheder og af religions- og trosfriheden; opfordrer til ophævelse af de restriktive love, der er vedtaget siden 2018, og som uretmæssigt griber ind i det civile og demokratiske rum; opfordrer de nicaraguanske myndigheder til at værne om og respektere menneskerettighederne og til at give det nicaraguanske folk mulighed for at udøve deres borgerlige og politiske rettigheder; opfordrer indtrængende de nicaraguanske myndigheder til at give internationale organisationer og civilsamfundsorganisationer uindskrænket adgang til landet;

8. opfordrer det nicaraguanske regime til at ophøre med de vilkårlige nedlæggelser af ikkestatslige organisationer og civilsamfundsorganisationer og til at genindføre retschartret for alle organisationer, politiske partier, religiøse organisationer, mediesammenslutninger og -foretagender, universiteter og menneskerettighedsorganisationer, der er blevet udenretsligt lukket, samt til at tilbagelevere al ejendom, alle aktiver og dokumenter og alt udstyr, der uretmæssigt er blevet beslaglagt, og genetablere deres legitime retlige status;

9. opfordrer EU og dets medlemsstater til at medtage specifikke garantier for overholdelse af menneskerettighederne i forbindelse med tildelingen af EU-midler, herunder når disse midler tildeles gennem multilaterale og finansielle institutioner såsom Den Mellemamerikanske Bank for Økonomisk Integration, og til at foretage streng overvågning for at sikre, at disse midler ikke bidrager til at styrke det nicaraguanske regime;

10. fremhæver og roser den centrale rolle, som civilsamfundet, menneskerettigheds- og miljøforkæmpere, den katolske kirke og journalister spiller i Nicaragua; anmoder Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og Kommissionen om at styrke deres løbende dialog med dem, styrke mekanismerne til støtte for deres vigtige arbejde og nøje overvåge situationen på stedet, herunder ved at overvåge retssager og besøge oppositionsledere og regeringskritikere, som er i fængsel eller husarrest; opfordrer EU og dets medlemsstater til at anvende alle de redskaber, de har til rådighed, herunder visa, til at lette mobiliteten for menneskerettighedsforkæmpere og andre personer i risiko og sikre kontinuiteten i deres arbejde;

11. opfordrer Kommissionen, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og medlemsstaterne til at øge støtten til medlemmer af den nicaraguanske opposition, der i øjeblikket er i eksil, og opretholde deres tætte samarbejde med og støtte til lande, især Costa Rica, der modtager et betydeligt antal migranter på flugt fra det nicaraguanske regime; anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om gennem deres agenturer for udviklingssamarbejde at oprette og fremme specifikke programmer til støtte for den uddannelsesmæssige udvikling af nicaraguanske unge og studerende, der er blevet frataget deres ret til uddannelse;

12. opfordrer EU til at støtte og engagere sig aktivt i enhver udsigt til en meningsfuld national dialog og til yderligere at insistere på sine ufravigelige betingelser for dialog, herunder løsladelse af vilkårligt tilbageholdte politiske fanger, genindførelse af retsstatsprincippet og frihedsrettighederne, indstilling af undertrykkelse og frygt, genetablering af den retlige status for de politiske partier og organisationer, der blev vilkårligt forbudt, tilbagevenden af personer, der er i eksil, uden undtagelse og med fuld garanti, internationale menneskerettighedsorganers tilbagevenden til landet og afholdelse af frie, retfærdige og gennemsigtige valg;

13. opfordrer det nicaraguanske regime til at gennemføre anbefalingerne i GHREN's rapport samt anbefalingerne fra FN's højkommissær for menneskerettigheder; opfordrer indtrængende de nicaraguanske institutioner til at bringe straffriheden for de alvorlige krænkelser og overtrædelser af menneskerettighederne til ophør og give ofrene adgang til domstolsprøvelse og fuld erstatning; glæder sig over fornyelsen af GHREN's mandat og anmoder om, at EU og dets medlemsstater fortsat støtter dens vigtige arbejde;

14. henleder opmærksomheden på den fortsatte instrumentalisering af retssystemet og dommernes medvirken hertil; gentager sin opfordring til, at dommere og anklagere hurtigst muligt opføres på listen over personer, der er omfattet af EU-sanktioner, og til, at sanktionslisten over personer og enheder udvides til at omfatte Daniel Ortega og hans inderkreds;

15. understreger, at det kommende topmøde mellem EU og Sammenslutningen af Latinamerikanske og Caribiske Stater (CELAC) er en lejlighed til at opretholde retsstatsprincippet, demokratiet og menneskerettighederne, og opfordrer alle deltagere til at efterleve disse principper; påpeger, at dette ikke vil være muligt uden en virkeligt gennemsigtig, omfattende og meningsfuld inddragelse af civilsamfundet; opfordrer til, at der på topmødet mellem EU og CELAC fremsættes en erklæring, hvori der kræves behørig respekt for menneskerettighederne i begge regioner, navnlig i Nicaragua; minder om, at Nicaragua i lyset af associeringsaftalen mellem EU og Mellemamerika skal respektere og konsolidere disse principper; gentager sit krav om udløsning af associeringsaftalens demokratiske bestemmelse i lyset af de nuværende omstændigheder;

16. opfordrer medlemsstaterne til at bygge videre på de beviser, GHREN har indsamlet om de forbrydelser mod menneskeheden, de nicaraguanske myndigheder har begået, og til at støtte afskaffelsen af straffrihed i Nicaragua, herunder ved at indlede formelle undersøgelser og anlægge sag mod de ansvarlige gennem udøvelse af universel jurisdiktion; opfordrer medlemsstaterne til at indbringe Nicaragua for Den Internationale Domstol for overtrædelse af De Forenede Nationers konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, som Nicaragua er part i;

17. fordømmer det nicaraguanske regimes betingelsesløse støtte til Ruslands angrebskrig mod Ukraine og udtrykker sin bekymring over den russiske militære bistand til yderligere at undertrykke den nicaraguanske befolkning; beklager Nicaraguas stigende isolation fra det internationale samfund; fordømmer de nicaraguanske myndigheders aggressive retorik; gentager, at princippet om menneskerettighedernes universalitet er folkerettens hjørnesten;

18. gentager sin opfordring til en øjeblikkelig udlevering af Alessio Casimirri til Italien;

19. anmoder sin Formandskonference om at give tilladelse til udsendelse af en undersøgelsesmission til at overvåge situationen i Nicaragua;

20. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, generalsekretæren for Organisationen af Amerikanske Stater, Den Euro-Latinamerikanske Parlamentariske Forsamling, Det Centralamerikanske Parlament, Sammenslutningen af Latinamerikanske og Caribiske Staters pro tempore formandskab, Vatikanet samt Republikken Nicaraguas regering og parlament.